Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
Utlåtande	206 F1	1 (3)
Datum	Dnr	
15.10.2020	ÅLR 2020/6817	

Grundlagsutskottet
00102 RIKSDAGEN
pev@riksdagen.fi

Hänvisning

Kontaktperson

Ärende

UTLÅTANDE ÖVER REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING AV DEN AVRÄKNINGSGRUND SOM AVSES I SJÄLVSTYRELSELAGEN FÖR ÅLAND (RP 19/2020)

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av den avräkningsgrund som avses i självstyrelselagen för Åland (RP 19/2020) föreslås att avräkningsgrunden enligt självstyrelselagen för Åland höjs från 0,45 procent till 0,47 procent. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021, d.v.s. samtidigt som en lag om ändring av självstyrelselagens ekonomikapitel träder i kraft (FFS 98/2020 enligt RP 320/2018).

I samband med beredningen av RP 320/2018 rd beaktades vid dimensioneringen av det nya avräkningssystemet ett tillägg för att höja nivån på grundfinansieringen för landskapet Åland för att trygga att landskapet kan genomföra sina uppgifter. Avräkningsgrunden måste därför höjas för att trygga självstyrelsens finansiering. I det skede då ändringen av självstyrelselagen gemensamt bereddes av Finlands och Ålands företrädare samt då ändringen behandlades första gången i riksdagen förutsattes vård- och landskapsreformen bli genomförd. Samtidigt beaktades att reformen kunde falla och den nu föreliggande situationen kunde uppkomma. Detta föranledde den skrivning i 3 mom. ikraftträdelsebestämmelsen i det vilande lagförslaget som utgör grund för den nu föreslagna ändringen. I och med att den vård- och landskapsreform som riket planerade under föregående mandatperiod inte verkställdes måste avräkningsgrunden ändras så att avräkningen ska bli den avsedda. Den föreslagna propositionen är nödvändig för att intentionerna med och de ekonomiska konsekvenserna av ändringen av självstyrelselagen ska uppnås i enlighet med beskrivningarna i RP 320/2018.

Mot bakgrund av den uppkomna situationen förutsatte riksdagen då den i december 2019 godkände det vilande lagförslaget om ändringen av

Postadress	Telefon	Telefax	E-post
PB 1060	(018) 25000	(018) 19155	registrator@ls.aland.fi
AX-22111 MARIEHAMN, Åland			URL www.ls.aland.fi

Tjänstebrev bör ställas till Ålands landskapsregering, inte till enskild tjänsteman

självstyrelselagen (VLF 2/2019 rd) att regeringen utan dröjsmål lämnar en proposition om ändring av avräkningsgrunden enligt 47 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland till 0,47 procent från ingången av 2021.

Landskapsregeringen konstaterar att avsikten med den föreslagna propositionen sålunda är att fullfölja riksdagens uttalande och de politiska utfästelser som regeringen givit uttryck för i sitt brev av den 19 november 2019. Landskapsregeringen och lagtinget ansåg, då ändringen av självstyrelselagen behandlades, därmed sig försäkrade om att ändringen skulle verkställas och att förändringen av avräkningsgrunden blir att gälla tills vidare.

Landskapsregeringen vill dock trots den tidigare behandlingen av ärendet framföra några synpunkter på propositionens utformning. Redogörelsen i propositionen över de huvudsakliga konsekvenserna beskriver effekterna av den ändring av självstyrelselagen som riksdagen redan tagit ställning till i kombination med ändringen av avräkningsgrunden. På grund av Covid-19 krisen behöver konsekvensbedömningarna av det ekonomiska utfallet i det korta perspektivet revideras, vilket landskapsregeringen även noterat att finansministeriet i ett yttrande av 22.9.2020 framfört till finansutskottets skattedelegation.

Överföringarna till Åland enligt självstyrelselagen är såväl beroende av den ekonomiska utvecklingen i hela Finland och på Åland som av de skatteregler som gäller för de skatter som ingår i skatteavräkningen enligt självstyrelselagen. Landskapsregeringen har noterat att finansministeriet har en väsentligt positivare framtidsbedömning om den ekonomiska utvecklingen på Åland än vad som framkommer av den ekonomiska översikt som Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) publicerade den 9 oktober 2020. Enligt ÅSUB:s prognos sjunker BNP med 16 procent på Åland år 2020. Med nu rådande situation på Åland med en arbetslöshet på över 10 procent och stora utmaningar för de viktiga näringarna, d.v.s. sjöfart och turism, anser landskapsregeringen det vara mycket osannolikt med en snabb återhämtning i den åländska ekonomin. Med beaktande av denna kraftiga nedgång bedöms även de skatter som ingår i skatteavräkningen enligt självstyrelselagen bli över 10 miljoner euro lägre år 2021 än finansministeriets bedömning som ingår i statsbudgetpropositionen för år 2021. Uppskattningar om beloppen för överföringarna till Åland längre fram i tiden blir i dagsläget närmast spekulativa.

Enligt landskapsregeringens uppfattning är det inte relevant att redovisa uppskattningar över befolkningsförändringarnas inverkan eller uppskattningar om överföringarna under övergångsperioden för avslutande av det ekonomiska systemet som gäller fram till och med 31.12.2020, eftersom dessa hör samman med den systemförändring som redan godkänts av riksdagen. Den nu föreliggande ändringen av avräkningsgrunden från 0,45 procent till 0,47 procent ökar avräkningsbeloppet med cirka 8 miljoner euro på årsnivå enligt 2021 års penningvärde. I och med denna förändring uppfylls intentionerna med förändringen av det ekonomiska systemet för finansieringen av självstyrelsen för Åland.

Regeringens proposition innehåller även en redogörelse över lagförslagets förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordningen. Texten inleds enligt följande: ”*Enligt 120 § i grundlagen har landskapet Åland självstyrelse enligt vad som särskilt bestäms i självstyrelselagen för Åland*” (RP 19/2020 s. 6). Landskapsregeringen understryker att 120 § i Finlands grundlag enbart är en hänvisningsbestämmelse. Ålands självstyrelse och särställning baserar sig eller befästs på intet sätt av grundlagen.

Sammantaget konstaterar Ålands landskapsregering att tidigare löften nu infrias genom propositionen och lagförslaget samt emotser en skyndsam behandling så att tid ges inför 2021 att implementera det nya ekonomiska systemet i självstyrelselagen med tillhörande ny avräkningsgrund om 0,47 procent.

L a n t r å d Veronica Thörnroos

Minister Torbjörn Eliasson

FÖR KÄNNEDOM
Ålands lagting, Självstyrelsepolitiska nämnden
Justitieminister Anna-Maja Henriksson
Riksdagsledamot Mats Löfström
Finansministeriet
Budgetråd Petri Syrjänen
Justitieministeriet
Lagstiftningsråd Janina Groop-Bondestam